



The Holy See

KATEHEZA PAPE FRANJE

NA OPĆOJ AUDIJENCIJI

Srijeda 23. veljače 2022.

[Multimedia]

Biblijsko čitanje: *Jl 3, 1-2.5*

Draga braćo i sestre, dobar dan!

Završili smo s katehezama o svetome Josipu. Danas započinjemo niz kateheza *o smislu i vrijednosti starosti*, koje svoje nadahnuće nalaze u Božjoj Riječi. Razmišljat ćemo o starosti. Ta životna dob, unatrag nekoliko desetljeća, odnosi se na stvaran „novi narod“, a to su starije osobe. Nikad nismo bili u tolikom broju u povijesti čovječanstva. Rizik odbačenosti još je češći: na starije se često gleda kao na „teret“. U dramatičnom prvom razdoblju pandemije oni su platili najvišu cijenu. Već su ionako bili najslabiji i najzapušteniji: nismo ih previše gledali za života, nismo bili uz njih ni kad su umirali. Našao sam također ovu Povelju o pravima starijih osoba i dužnostima zajednice: to su izdale vlade, nije to izdala Crkva, to je svjetovna stvar: dobro je, zanimljivo saznati da starije osobe imaju prava. Korisno je to pročitati.

Uz migracije, starost se ubraja među najhitnija pitanja na koje je ljudska obitelj pozvana odgovoriti u ovome vremenu. Nije riječ samo o kvantitativnoj promjeni; u igri je *jedinstvo životnih dobi*: odnosno, to je prava uporišna točka za razumijevanje i vrednovanje ljudskog života u cjelini. Pitamo se: ima li prijateljstva, postoji li savez među različitim životnim dobima ili prevladavaju podjela i odbacivanje?

Svi živimo u sadašnjosti, gdje zajedno žive djeca, mladi, odrasli i stariji. Ali, promijenjen je omjer: dugovječnost je postala masovna i, u velikim dijelovima svijeta, djetinjstvo je podijeljeno u male

„doze“. Govorili smo također o demografskoj zimi. Neuravnoteženost koja ima brojne posljedice. Dominantna kultura kao jedinstveni model ima mladu odraslu osobu, to jest individu koja je stvorila samu sebe i ostaje uvijek mlada. No, je li istina da je u mladosti punina smisla života, dok starost predstavlja jednostavno ispražnjenost i gubitak? Je li tome stvarno tako? Da je u mladosti punina smisla života, dok starost predstavlja jednostavno ispražnjenost i gubitak? Veličanje mladosti kao jedine životne dobi dostojne uosobljenja ljudskog ideala, sjedinjena s prijezirom prema starosti na koju se gleda kao na slabost, kao na degradaciju, bespomoćnost, bila je dominantna ikona totalitarizama dvadesetog vijeka. Jesmo li to već zaboravili?

Produljenje života strukturalno utječe na povijest pojedinaca, obitelji i društava. No, trebamo se zapitati: jesu li njegova duhovna kvaliteta i njegov zajednički smisao, predmet misli i ljubavi, sukladni s tom činjenicom? Možda bi se starije osobe trebale ispričati zbog svoje tvrdoglavosti preživljavanja na račun drugih? Ili bismo ih trebali poštivati zbog darova kojima doprinose smislu života sviju? U predstavljanju smisla života – i u takozvanim „razvijenim“ kulturama – starost ima mali utjecaj. Zašto? Zato što je se smatra kao dob koja nema posebne sadržaje koje može ponuditi, niti vlastitog smisla života. Povrh toga, izostala je podrška pojedincima da bi ih tražili, jednako kao i edukacija zajednice da ih se prizna i prepozna. Ukratko, za životnu dob koja je već odlučujući dio prostora zajednice i proteže se na trećinu cijelog života, ponekad postoje planovi pomoći, ali ne i planovi postojanja. Planovi pomoći, da, ali ne i projekti koji im pomažu živjeti u punini. I to je praznina misli, mašte, kreativnosti. Pod tim vidom, ono što stvara prazninu jest to da starac, starica su materijal za odbaciti: u ovoj kulturi odbacivanja, starije osobe su materijal za odbacivanje.

Mladost je predivna, ali vječna mladost vrlo je opasna halucinacija. Biti star jednako je važno – i lijepo – kao i biti mlad. Sjetimo se toga. Međugeneracijski savez, koji čovjeku vraća sve životne dobi, naš je izgubljeni dar i moramo ga ponovno vratiti. Mora ga se ponovno pronaći, u ovoj kulturi odbacivanja i u ovoj kulturi produktivnosti.

Božja Riječ ima puno toga za reći o ovom savezu. Maloprije smo čuli Joelovo proroštvo: „Vaši će starci sanjati sne, a vaši mladići gledati viđenja“ (3, 1). Može se protumačiti ovako: kad se stariji odupiru Duhu, zakopavajući svoje snove u prošlost, mladi više ne mogu vidjeti što im je činiti da bi se otvorilo vrata budućnosti. Naprotiv, kad stariji govore svoje snove, djeca vide dobro koje moraju učiniti. Mladići koji više ne preispituju snove starijih, ciljajući pognute glave na vizije koje im ne idu dalje od nosa, teško će nositi svoju sadašnjost i podnositi svoju budućnost. Ako bake i djedovi upadnu u svoje melankolije, mladi će se još više prignuti nad svoje pametne telefone. Zaslon može ostati uključen, ali život se prerano ugasi. Nije li najozbiljnija posljedica pandemije upravo gubitak najmlađih? Stariji imaju resurse već proživljenog života koje mogu u svakom trenutku koristiti. Hoće li mirno stajati i gledati kako mladi gube njihove vizije ili će ih pratiti zagrijavajući ih za njihove snove? Što će mladi učiniti u pogledu snova starijih?

Mudrost dugog puta koja prati starost do njezina odlaska, treba se doživjeti kao ponuda smisla

života, neistrošena kao tromost njegova preživljavanja. Ako joj nije vraćeno dostojanstvo ljudski dostojnog života, starost je osuđena na to da se zatvori u malodušnost koja oduzima ljubav svima. Ovaj izazov čovječanstva i civilizacije zahtijeva naše predano zalaganje i Božju pomoć. Tražimo je od Duha Svetoga. Ovim katehezama o starosti želio bih potaknuti sve da ulože misli i osjećaje u darove koje ona nosi sa sobom i drugim životnim dobima. Starost je dar za sve životne dobi. To je dar zrelosti, mudrosti. Božja Riječ pomoći će nam razlučiti smisao i vrijednost starosti. Neka Duh Sveti udijeli i nama snove i vizije koje su nam potrebne. I htio bih istaknuti, kao što smo čuli u Joelovom proroštvu, na početku, da je važno ne samo da starija osoba zauzme mjesto mudrosti koje ima, proživljene povijesti u društvu, nego da također postoji jedan razgovor, da razgovara s mladima. Mladi moraju zapodijevati razgovor sa starijima, a stariji s mladima. I taj most će predstavljati prenošenje mudrosti u svijetu. Nadam se da će ova razmišljanja biti korisna za sve nas, kako bi se pronosilo tu stvarnost o kojoj govori prorok Joel, da u dijalogu između mladih i starih stariji mogu dati snove, a mladi ih mogu primiti i dalje pronositi. Ne zaboravimo da su i u obiteljskoj i u kulturi društva starije osobe kao korijeni stabla: imaju tamo svu povijest, a mladi su poput cvijeća i plodova. Ako – da tako kažem – ne dobivaju sok, ako ne poteku sokovi iz korijena, nikada neće procvasti. Ne zaboravimo riječi onog pjesnika koje sam već toliko puta izrekao: „Stablo svoju rascvalu krošnju duguje onom što mu je pod zemljom“ (Francisco Luis Bernárdez). Sve ono lijepo što neko društvo ima povezano je s korijenima starijih osoba. Zato bih u ovim katehezama htio da se lik starije osobe jasno istakne, da se dobro shvati da starija osoba nije materijal za odbacivanje: ona je blagoslov za društvo.

Apel Svetoga Oca

Silno sam ožalošćen zbog pogoršanja prilika u Ukrajini. Unatoč diplomatskim naporima učinjenim posljednjih tjedana stanje je sve alarmantnije. Poput mene, mnogi ljudi u cijelome svijetu osjećaju tjeskobu i zabrinutost. I ovaj puta je mir svijetu ugrožen parcijalnim interesima. Apeliram na sve one u čijim je rukama politička odgovornost, da izvrše ozbiljan ispit savjesti pred Bogom, jer Bog je Bog mira, a ne rata; On je Otac svijetu, ne samo nekih, On želi da budemo braća, a ne neprijatelji jedni drugima. Molim sve uključene strane da se suzdrže od svakog djelovanja koje će izazvati daljnja trpljenja stanovništava, destabilizirati suživot među narodima i kršiti međunarodno pravo.

Želim sada uputiti apel svima, vjernicima i nevjernicima. Isus nas je učio da se na đavolsku ludost nasilja odgovara Božjim oružjem, molitvom i postom. Pozivam sve da im 2. ožujka, Čista srijeda, bude *Dan posta za mir*. Potičem napose vjernike da se toga dana snažno posvete molitvi i postu. Neka Kraljica mira očuva svijet od bezumlja rata!